

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalue

Yhteistoimintamalli

Tausta ja tarkoitus

Työvoimapalvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnille työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun lain (380/2023) mukaisesti 1.1.2025. Järjestämisvastuun saaminen edellyttää kunnan työvoiman määrän olevan vähintään 20 000 henkilöä. Jos kunnan työvoiman määrä on alle 20 000 henkilöä, sen on muodostettava palveluiden järjestämiseksi yhteistoiminta-alue (*työllisyysalue*) yhdessä jonkin toisen tai useamman muun kunnan kanssa siten, että työllisyysalueen kuntien yhteenlaskettu työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Työllisyysalueen tulee muodostaa maantieteellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue. Työllisyysalueeseen kuuluvien kuntien tulee sopia työvoimapalveluiden ja niihin liittyvien tehtävien järjestämisestä kuntalain (410/2015) tarkoittamassa lakisääteisessä yhteistoiminnassa.

Kunta voi hoitaa tehtävää yhden tai useamman kunnan puolesta siten, että kunnilla on yhteinen toimielin, joka vastaa tehtävän hoitamisesta. Tehtävää hoitavaa kuntaa kutsutaan vastuukunnaksi.

Muodostettavalla työllisyysalueella tarjotaan lähipalveluita uudistuksen tavoitteiden mukaisesti.

Kuntien, jotka muodostavat työllisyysalueen, on toimitettava viimeistään 31.10.2023 työ- ja elinkeinoministeriölle ilmoitus siitä, mitä järjestämisvastuusta sovitaan työllisyysalueen kuntien kesken.

Läntisen Pirkanmaan kunnat ovat olleet mukana Pirkanmaan yhteisen työllisyysalueen valmistelussa. Läntisen Pirkanmaan oma työllisyysalue mahdollistaa kuitenkin tätä paremmin oman alueen ja paikallisten työllisyys-, elinkeino- ja koulutuspalvelujen muodostaman ekosysteemin hyödyntämisen, lähipalvelujen tuottamisen ja demokraattisen päätöksenteon.

Tähän jäljempänä tarkemmin määriteltyyn yhteistoimintamalliin sitoutuvat kunnat muodostavat edellä mainitun lain mukaisen yhteistoiminta-alueen eli *Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen*.

Yhteistyökunnat hyväksyvät erikseen tähän toimintamalliin pohjautuvan *yhteistoimintasopimuksen ja suunnitelman työvoimapalvelujen järjestämisestä*.

Vastuukuntana toimii Sastamalan kaupunki, joka toimii lain edellyttämänä työvoimaviranomaisena. Järjestämisvastuussa oleva vastuukunta vastaa kuntalain 8 §:n 2. momentin mukaisesti palvelujen ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta, tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä, tuottamistavasta, tuottamisen valvonnasta ja viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Sen estämättä, mitä kuntalain 8 §:n 2. momentin 5. kohdassa säädetään, järjestämisvastuussa oleva kunta voi sopia laissa tarkoitetun työvoimaviranomaiselle

kuuluvan toimivallan käyttämisestä noudattaen mitä kuntalain 54 §:ssä säädetään sopimuksesta viranomaistehtävän hoitamiseksi.

Yhteistyö-/sopijakunnat

Sastamalan kaupunki ja toimintamalliin sitoutuvat kunnat (sopijakunnat) eli Hämeenkyrön kunta, Ikaalisten kaupunki, Kihniön kunta, Parkanon kaupunki ja Punkalaitumen kunta.

Yhteinen toimielin, hallinto ja päätöksenteko

Yhteistoiminta-alueen kuntalain mukaisena yhteisenä toimielimenä toimii Sastamalan kaupungin organisaatioon perustettava *työllisyyslautakunta*. Lautakunta hoitaa muiden sopijakuntien puolesta yhteistoimintasopimuksessa tarkoitetut kunnan viranomaisen tehtävät noudattaen Sastamalan kaupungin hallintosääntöä ja muita sääntöjä, määräyksiä ja ohjeita.

Työllisyyslautakunnassa kullakin sopijakunnalla on vähintään yksi jäsen ja henkilökohtainen varajäsen, mutta sopijakunnan koko vaikuttaa jäsenten lukumäärään. Yhdelläkään sopijakunnalla ei ole enemmistöä toimielimen kokoonpanosta. Sastamalan kaupunginvaltuusto asettaa lautakunnan ja valitsee lautakunnan puheenjohtajan.

Työllisyyslautakunnan toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta huolehtii Sastamalan kaupunki.

Työllisyysalueen johtavana viranhaltijana ja esittelijänä toimii Sastamalan kaupungin hallintosäännön mukainen viranhaltija.

Työvoimapalvelut

Työvoimapalveluiden järjestämisessä otetaan huomioon työllisyysalueen kuntien toiminta, työllisyysalueen väestörakenne, asiakkaiden palvelun tarve sekä muut palvelujen antamista koskevat olosuhteet.

Muodostettavalle työllisyysalueelle perustetaan jokaiseen kuntaan tai *vastuualueelle* vähintään yksi toimi-/palvelupiste valtiolta siirtyvien tehtävien hoitamiseksi. Kaksi tai useampi kunta voi muodostaa työllisyysalueen sisälle *vastuualueen* sopimalla erillisellä sopimuksella keskenään työvoimapalvelujen tuottamisesta.

Työvoimapalvelut tuotetaan pääsääntöisesti *lähipalveluina* työllisyysalueeseen kuuluvan kunnan tai vastuualueen toimesta tarkoituksenmukaisessa laajuudessa. Ne palvelut, joita ei tuoteta lähipalveluina, tuotetaan *keskitettyinä palveluina* joko vastuukunnan tai toisen työllisyysalueen toimesta.

Työvoimapalvelut tuotetaan yhdenvertaisesti koko työllisyysalueella.

Henkilöstö

Työvoimapalveluja tuottava henkilöstö on sopijakuntien palveluksessa kunnille siirrettyjen tehtävien osalta.

Valtiolta kuntiin siirtyvä henkilöstö sijoittuu työllisyysalueelle siten, että he siirtyvät suoraan työllisyysalueen kuntien palvelukseen työvoimaviranomaisina tekemään laissa työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023) määritettyjä tehtäviä. Osa siirtyvästä henkilöstöstä keskitetään vastuukuntaan hoitamaan työllisyysalueen keskitettyjä tehtäviä/palveluja.

Työllisyysalueelle siirtyvän henkilöstön lomapalkkavelka korvataan kunnille samassa suhteessa kuin siirtyvä henkilöstö.

Talous ja kustannukset

Työvoimapalvelujen järjestämisvastuu muodostaa kunnille uuden valtionosuustehtävän, johon osoitetaan täysimääräinen rahoitus. Jokainen kunta vastaa tehtäviensä rahoituksesta, vaikka järjestämisvastuu on siirretty toiselle kunnalle (Kuntalaki 8 § 3 mom.).

1) Työttömyysetuudet

Jokainen sopijakunta vastaa sille kuuluvien työttömyysetuuksien kustannuksista.

2) Työvoimapalvelujen rahoitus

Yhteisen toimielimen talous on vastuukunnan vastuulla ja osa vastuukunnan talousarviota ja taloussuunnittelua. Työllisyyslautakunta tekee vastuukunnan valtuustolle esityksen yhteistoimintasopimuksen mukaisten tehtävien seuraavan kalenterivuoden talousarvioksi ja seuraavien vuosien taloussuunnitelmaksi.

Työllisyysalueen kirjanpidosta ja talouden hoidosta vastaa vastuukunta. Työllisyysalueella on vastuukunnan kirjanpidossa oma tase-/tulosityksikkö.

Työllisyysalueen talousarvio laaditaan vastuukunnan talousarvion vuosikellon ja vastuukunnan periaatteiden mukaisesti. Talousarvio lähetetään työllisyysalueen kunnille lausunolle ennen sen hyväksymistä. Talousarvion toteutumista seurataan neljännesvuosittain etukäteen työllisyyslautakunnassa sovittavalla tavalla. Talousarvion seurannasta vastaa työllisyyslautakunta.

Työllisyysalueen kustannukset jaetaan sopijakuntien kesken toteutuneiden kustannusten perustella. Kustannusten jakomallissa pyritään selkeyteen, läpinäkyvyyteen ja ennustettavuuteen. Jakomalli valmistellaan erikseen yhteistoimintasopimukseen liittyen siten, että lähtökohtana on ensisijaisesti valtionosuuteen perustuva kustannustenjako.

Tietohallintoon, tilastointiin ja tiedolla johtamiseen sekä arkistointiin liittyvät kustannukset laskutetaan sopijakunnilta todellisten kustannusten mukaisesti.

Sopijakunnat suorittavat vastuukunnalle määrätyn maksuosuuden kuukausittain. Maksuosuudet tasataan kerran vuodessa työllisyyslautakunnassa päätetyllä tavalla. Lautakunta päättää tilikauden yli- tai alijäämän käsittelystä.

Vastuukunta raportoi taloudesta ja toiminnasta työllisyyslautakunnassa päätetyllä tavalla.

Investoinnit rahoitetaan samalla periaatteella kuin käyttötalouden menot.

Työllisyysalueen valmistelu aiheuttaa kustannuksia jo ennen vuotta 2025. Valmistelun kustannukset jaetaan sopijakuntien kesken asukasluvun mukaan (viimeisin virallinen vuodenvaihteen asukasluku).

Tietohallinto

Työllisyysalueen työvoimapalvelujen tuottamisessa käytetään yhdenmukaisia tietojärjestelmiä.

Vastuukunta koordinoi työllisyysalueen edellyttämiä tietohallinnon ratkaisuja.

Ohjaus ja neuvottelumenettely

Vastuukunnan tehtävänä on ohjata työllisyysalueen toimintaa siten, että työvoimapalvelut tuotetaan yhdenvertaisesti koko alueella.

Vastuukunta seuraa omalta osaltaan sopijakuntien vastuulle kuuluvien työttömyysetuuksien kustannuksia ja niiden muutoksia. Sopijakunnat neuvottelut tarvittaessa toimenpiteistä, joita merkittävät työttömyysetuuksien kustannusten muutokset vaativat. Sopijakunnilla on kuitenkin vastuu niille kuuluvien työttömyysetuuksien kustannuksista.

Muuta

Yhteistoimintasopimus tulee voimaan, kun kaikki osapuolet ovat sen allekirjoittaneet ja valtioneuvosto on sen hyväksynyt. Sopimus on toistaiseksi voimassa oleva.

Sopimuksen osapuoli voi kirjallisesti irtisanoa sopimuksen omalta osaltaan päättymään kalenterivuoden alusta lukien ilmoittamalla siitä jokaiselle työllisyysalueeseen kuuluvalle kunnalle vähintään 12 kuukautta aikaisemmin.

Tähän yhteistoimintamalliin voi liittyä myös muita kuntia, mikäli valtioneuvosto niin päättää.